

Zdenka Golub
Osnovna šola Podlehnik

Pouk, ki navduši

Poletna šola v naravi

Povzetek: Na naši šoli poteka šola v naravi že več kot dvajset let in je v razširjenem programu devetletne šole. Šola v naravi imamo v različnih krajih, največkrat pa je potekala v Ankaranu. V šolskem letu 2010/11 sva jo vodila Mirko Vindiš, olimpijec, priznani maratonec in vsestranski odlični športnik, ter razredničarka Zdenka Golub. Šola v naravi je potekala za učence 5. razreda ob koncu šolskega leta v juniju. Nekatere šole pa imajo poletno šolo v začetku šolskega leta, to je septembra. Oba termina sta zelo pozitivna za učence. Učitelji tako na začetku šolskega leta lahko dobro spoznajo svoje učence in čas prilagajanja je krajši, saj imajo možnost vzpostaviti pozitivne stike v prijetnem, sproščenem okolju. Sama grem najraje z učenci v poletno šolo v naravi ob koncu šolskega leta, saj se nanjo pripravljamo skozi vse leto: učence dobro spoznam, omogočim jim, da se izkažejo na močnih področjih, učna snov o primorskem svetu je tako bolj privlačna in učenci se raje učijo, ker so bolj motivirani. **Glavne besede:** osnovna šola, šola v naravi, poletna šola v naravi. **Abstract:** Our summer school in nature has taken place for more than twenty years and it is a part of extra-curricular activities of the nine year primary school. It is organised in different places, most frequently in Ankaran. In June 2011 the summer school for our fifth graders was led by Mirko Vindiš an excellent sportsman, a well-known Olympic Games participant and marathon runner and a class teacher Zdenka Golub. On the contrary some schools organise schools in nature in autumn. Both dates suit the students. In the autumn school in nature teachers can get to know their students better and consequently the adaptation time at the beginning of the instruction is shorter. Personally I prefer the spring school in nature. It enables us to prepare for it throughout the year. I get to know the students very well, they can show their strengths and are more motivated to learn about the Primorska region. **Key words:** primary school, school in nature, summer school in nature

Kaj je šola v naravi

Non schole, sed vitae discimus, so dejali že stari Latinci. Ne za šolo, ampak za življenje je treba v šoli pripravljati mladi rod. Življenje ni samo poklicno delo, ampak je tudi prosti čas, torej tisto, kar človek počne v prostem času. S telesno vzgojo navajamo učence na zdrav način življenja s tem, da jim privzgamemo higienske navade, privzgamemo jim ljubezen do narave, sami pa se bodo vedno vračali k njej, tudi pozneje kot odrasli ljudje s svojimi družinami. **Prav to pa je šola v naravi, pa naj bo ob vodi, v planinah ali na snegu.** Učinkovit tovrstni vzgojno-izobraževalni program bi moral spremljati otroka od prvega razreda devetletke, **ker je otrok v tem starostnem obdobju izredno dojemljiv za spoznavanje in ekološko obnašanje do narave.** Prav tako pa so otroci željni športnih aktivnosti in te jim je treba ponuditi in približati na

najbolj prijeten in ustrezen način, saj zadnja leta učitelji opažamo, da se učenci premalo gibljejo. Starši otrok so zaposleni in imajo vse manj časa. Otroci in mladina živijo v modernem svetu tehnike, televizije, računalnikov, se torej premalo gibljejo ter pojedjo preveč sladkarij in druge nezdrave hrane.

Narašča tudi število mestnega prebivalstva, zavaljo česar se človek vedno bolj oddaljuje od zdravega stika z življenjem v naravi, saj pred stolpniciami ni igrišč, prostor je zaparkiran z avtomobili; zato je toliko pomembnejše, da otroke navdušimo za naravo in športne dejavnosti. Zato moramo v šolskem obdobju nameniti veliko časa športnim aktivnostim. In prav ena izmed teh je šola v naravi.

V zimski šoli v naravi je poudarek na smučanju, sankanju in drugih športnih aktivnosti na snegu, v poletni šoli v naravi pa na plavanju, igrah v vodi,

igrah na igrišču, pesku in zelenicah. Kaj je lepšega kot preživeti ves dan v naravi? V poletni šoli v naravi je to možno, saj tudi pouk poteka zunaj.

Vsi otroci, ki so bili v šoli naravi, bi se je z veseljem zopet udeležili.

Šola v naravi je posebna oblika vzgojno-izobraževalnega dela, ki temelji na tem, da ves oddelek za nekaj časa odide v drugačno naravno okolje, kot smo ga vajeni doma, in nadaljuje vzgojno-izobraževalno delo, v katerem večji del zavzemajo telesnovzgojne vsebine. To niso počitnice. Vzgojno-izobraževalno delo poteka po skrbno načrtovani vsebinski pripravi.

Poudarek je na raziskovanju okolja in odkrivanju prepletenosti ter soodvisnosti med pojavi in procesi. Znanje, ki ga učenci pridobivajo iz neposrednih izkušenj v okolju, se pri skupnih učnih urah razširja in pogloblja. Naloge so različne. Pri nekaterih bodo učenci natančno opazovali, pri drugih si bodo morali pomagati s strokovno literaturo, risali bodo grafikone in risbe, reševali križanke in počeli še marsikaj zanimivega. Seveda pa je opazovanje narave ena izmed dejavnosti, ki ponuja največ zadovoljstva.

Namen in cilji

Šola v naravi je predvsem dolgoročna naložba. Z vsebinami, ki jih pri pouku na šoli ni mogoče posredovati, učitelj približa učencem naravo in jih seznanja z različnimi vsebinami zdravega načina življenja v prostem času. Kdor vzljubi naravo ter športne aktivnosti, bo zagotovo to navado ohranil do pozne starosti in navdušil tudi druge.

Šola v naravi torej poskuša učence navajati na pristen odnos do narave in na preživljanje prostega časa v njej tako ali drugače. V naravnem okolju zato izrabimo vse priložnosti za pridobivanje novih spoznanj o naravi, družbi ter s tem širimo otrokovo obzorje, spodbujamo njegovo osebno rast in poskrbimo za gibalne aktivnosti.

V šoli v naravi razvijamo telesne zmožnosti učencev s plavanjem ali smučanjem, sankanjem, hojo, tekom, plezanjem, kolesarjenjem ... Hkrati pa utrjujemo zdravje, skrbimo za pravilno držo in učence navajamo na redno športno aktivnost.

Navajamo jih na skupinske igre, kjer pridobivajo močno voljo, odločnost, poštenost, samostojnost, tovariški odnos ter smisel za skupnost.

Učitelji spoznavamo učence in jih usmerjamo k

sprejemanju ustreznih vedenjskih vzorcev, hkrati pa med učiteljem in učencem nastaja medsebojno zaupanje in spoštovanje, kar lahko koristno uporabimo pri pedagoškem procesu v šoli.

Delovni zvezek

Ker šola v naravi od učitelja zahteva vsakoletno temeljito pripravo na vzgojno-izobraževalno delo, sva se s kolegico Metko Gumilar po mnogih izkušnjah iz šole v naravi v preteklih šolskih letih odločili, da sebi in drugim učiteljem olajšava delo. Za ta namen sva uredili gradivo v delovnem zvezku Na poti k morju in soncu. Delovni zvezek je namenjen učencem in učiteljem, ki izvajajo šolo v naravi na slovenski obali. S tem delovnim zvezkom učenci z lastno dejavnostjo prijazno in ustvarjalno pridobivajo znanje.

Cilji, dejavnosti in vsebine v delovnem zvezku so v skladu z učnimi načrti različnih predmetov. Tako nenehno nastajajo medpredmetna povezovanja in prepletanja znanj različnih predmetnih področij, ki so vpletena v naravni in družbeni prostor, to je povezava z okoljem, v katerem šola v naravi poteka in kjer učenci za nekaj dni bivajo. V delovnem zvezku se posvetimo raziskovanju živalskega in rastlinskega sveta v morju ter ob morju, spoznamo slovensko obalo ob karti, spoznamo bonton, pravila za varno in prijetno kopanje, spoznamo plimovanje, primerjamo podnebje s podnebjem v domačem okolju, opazujemo, merimo, spremljamo, razvrščamo ter podatke vnašamo v razpredelnice, grafe in tabele. Ob slikovnem materialu spoznavamo obalna mesta, solinarstvo, ribištvo in spoznamo pristanišče. Nekaj nalog je namenjenih za ustvarjanje različnih »spominkov«, z reševanjem zanimivih nalog poskrbimo tudi za utrjevanje matematike in slovenščine. Na koncu delovnega zvezka pa so zapisane različne zanimivosti in podatki.

Poudarek je na raziskovanju okolja in odkrivanju prepletenosti ter soodvisnosti med pojavi in procesi. Znanje, ki ga učenci pridobivajo iz neposrednih izkušenj v okolju, se pri skupnih učnih urah razširja in pogloblja. Naloge so različne. Pri nekaterih bodo učenci natančno opazovali, pri drugih si bodo morali pomagati s strokovno literaturo, risali bodo grafikone in risbe, reševali križanke in počeli še marsikaj zanimivega. Z uporabo delovnih zvezkov se učitelji izognejo

fotokopiranju, učenci ne izgubljajo listov in kar je najpomembnejše, ostane učencem lep spomin na šolo v naravi, saj si vanj zapišejo tudi naslove, prilepijo fotografije ...

Delovni zvezek je obširnejši, kot ga zmorejo rešiti v poletni šoli v naravi vsi učenci. Vendar je namenjen tudi tistim učencem, ki so pri delu hitrejši in želijo več. Sama pa se posvetim delu o primorskem svetu še v šoli, saj učenci še dneve govorijo o prijetnih izkušnjah s poletne šole v naravi. In ob tako dobri motivaciji obdelamo še veliko zanimivih vsebin.

Sklep

Učitelji, ki izvajamo poletne šole v naravi, izkoristimo naravno okolje kot priložnost za pridobivanje novih spoznanj, širjenje obzorij in gibanje. Spoznavamo tudi naravoslovne, geografske, zgodovinske, kulturne, etnološke in druge značilnosti kraja, kjer bivamo. V šoli v naravi so učenci ves dan skupaj. Bivajo v skupnih prostorih, opravljajo skupna dela, se podrejajo skupnim pravilom, se skupaj učijo, igrajo in zabavajo, torej je veliko priložnosti za razvijanje pozitivnih medsebojnih odnosov.

Odnosi med deklicami in dečki postajajo še bolj sproščeni kot pri šolskem pouku, med njimi se spletajo prijateljstva in rojevajo prve ljubezni. V sproščnem okolju pridobijo vrsto socialnih izkušenj ter se navajajo na strpno in kulturno medsebojno sporazumevanje.

Marsikateri učenec, ki se pri delu v razredu ne more uveljaviti, ima v šoli v naravi dovolj priložnosti, da se uveljavi na drugačen način.

V šoli v naravi se prepirljivci unesejo, agresivni umirijo, plašni pa postanejo samozavestnejši.

Učitelji, ki imamo s šolo v naravi veliko izkušenj, ugotavljamo, da neprilagodljivi učenci v šoli v naravi največkrat niso več problematični, zlasti če jim damo pobudo in najdemo priložnost, da se izkažejo na pozitiven način. Takšnih priložnosti pa je v šoli v naravi veliko.

Otroci, ki smo jim privzgojili ljubezen do narave in športnih aktivnosti, jim ostanejo zvesti. S takšno mladino potem nimamo velikih skrbi v primerjavi s tistimi, ki ne vedo kam s prostim časom in se predajo alkoholu, drogam, slabi družbi ali celo kriminalu.

Učencem šola v naravi pusti lepe in prijetne spomine.

Kaj o šoli v naravi menijo učenci

Uh, kako težko smo pričakovali šolo v naravi. Nekateri smo imeli kovčke in potovalke napolnjene že nekaj dni prej. Nabralo se je že toliko vsega, da so nam starši morali vzeti nekaj v stran.

Že v šoli smo pripravili načrt, kako bo potekalo naše delo. Učiteljica nas je z vsem seznanila, ogledali pa smo si tudi fotografije prejšnjih šol v naravi. Bili smo navdušeni in polni pričakovanj.

V ponedeljek zjutraj smo se poslovili od staršev in odpotovali. Vožnja je bila prijetna in želeli smo čim prej videti morje. Ogledali smo si tudi pristanišče Koper in končno prispeli na cilj. Bili smo v drugačni šoli – v ŠOLI V NARAVI. Želeli smo spoznati primorski svet. To pot smo se učili, kar nas je zanimalo in kar smo želeli izvedeti. Zdaj ni bila ocena tista, zaradi katere smo se trudili.

Slovensko obalo smo si z zanimanjem ogledovali z manjše ladje. Z njo smo prav veseli potovali v Piran, kjer smo si ogledali mesto, akvarij in se sprehodili po Tartinijevem trgu in si ogledali muzeje.

Prijetni vonj obmorskih rastlin nas je čisto prevzel. Potapljali smo se, raziskovali morsko dno, iskali školjke in morske rastline.

Spoznali smo, da je rastlinstvo in živalstvo v našem morju zelo raznoliko in pisano. Izvedeli smo, da spada naše morje med najzanimivejša morja na svetu.

Vsak dan smo plavali, neplavalci so splavali, plavalci pa smo izboljšali svoje znanje. Izvedli smo tekmovanje v plavanju.

Uživali smo tudi na igrišču ob igranju odbojke na pesku. Pozabili nismo niti na nogomet. Zaigrali smo tudi med šolami. Ob večerih smo pripravili modno revijo, pokaži kaj znaš in zaplesali v disku. Risali smo s kreda in naše umetnine so lahko občudovali mimoidoči. Nabrali pa smo si tudi školjke.

Ker pa je teh nekaj dni hitro minilo, smo se vsi utrujeni, vendar še željni novih dogodivščin morali vrniti domov.

Učiteljem in učencem naše šole pa smo pripravili razstavo o šoli v naravi, kjer je vsak dan drugačen.

(Učenci OŠ Podlehnik) ■

Viri in literatura:

1. Kristan, S. (1998). Šola v naravi. Radovljica: Didakta.
2. Golub, Z. in Gumilar, M. (1998). PUD Šola v naravi. Podlehnik.
3. Golub, Z. in Gumilar, M. (2000). Raziskovalna naloga. Podlehnik.
4. Golub, Z. in Gumilar, M. (2003). Na poti proti morju in soncu. Nova Gorica: Educa.
5. Wraber, T. (1989). Rastline. Ljubljana: Cankarjeva založba.
6. Lah, A. (1980). Slovensko primorje. Ljubljana: Mladinska knjiga.
7. Povž, M. in Tomič, A. Abeseda narave. Ljubljana: Državna založba Slovenije.
8. Čermak, V. (1986). Šola plavanja. Ljubljana: Fakulteta za telesno kulturo v Ljubljani.
9. Kristan, S. (1996). Osnove orientiranja v naravi. Radovljica: Didakta.
10. Čermak, V. in drugi. (1992). Šola plavanja. Ljubljana: Fakulteta za šport.
11. Lipnik, J in Lipnik, C. (1972). Šola v naravi. Vzgoja in izobraževanje, 3 (6), 16-21.

Priloge

- fotografije
- nekaj delovnih listov

Slika 1: Zgradili smo gradove

Slika 2: Spoznali smo Soline

Kaj bomo potrebovali v poletni šoli v naravi

Oblačila	Spodnje perilo, nogavice, majice s kratkimi in dolgimi rokavi, oblačilo za prosti čas (trenirka), pižama
Obutev	Sobni copati, športni copati, obutev za v vodo
Oprema za plavanje	Kopalke, kopalna brisača
Pribor za osebno higieno	Zobna krtačka in zobna pasta, milo, šampon, glavnik, krema za sončenje
Šolski pripomočki	Pisalni pribor, barvice, zemljevid Slovenije, zanimiva knjiga
Žepnina	Denar po dogovoru s starši in učitelji, zanj skrbi vsak sam
Dodatna oprema	CD- in DVD-zgoščenke po želji, družabne igre, knjiga
Ne pozabite	Zdravstvena izkaznica Učitelja seznanite z morebitnimi zdravstvenimi in drugimi težavami: jemanje zdravil, alergije, strah, močenje postelje

V pripravljene oblačke vsak dan zapiši najzanimivejši dogodek dneva

1. dan

2. dan

3. dan

**DOGODEK
DNEVA**

4. dan

5. dan

6. dan

Dopolni!

URA	DNEVNE DEJAVNOSTI
-----	Zbujanje, umivanje, pospravljanje sob
-----	Jutranja telovadba
-----	Zajtrk
-----	Ocenjevanje sob, priprava na pouk
-----	Pouk
-----	Plavanje, dejavnosti v vodi
-----	Kosilo, popoldanski počitek
-----	Pouk
-----	Malica, plavanje
-----	Prostovoljne dejavnosti, športne dejavnosti
-----	Večerja
-----	Usmerjen družabni večer
-----	Večerna higiena, odhod k počitku

MOJA SOBA								
	Seznam oseb	Ocena za urejenost sobe						Pohvala
		1. dan	2. dan	3. dan	4. dan	5. dan		
1.								
2.								
3.								
4.								
5.								

Moja plavalna skupina

IME SKUPINE	
Učenci in učenke	
VODJA SKUPINE	

PRAVILA ZA VARNO IN PRIJETNO KOPANJE

Nikoli ne plavaj s polnim pa tudi ne s čisto praznim želodcem.

Ne skači razgret v vodo.

Ne potaplaj se, če imaš težave z ušesi.

Bodi pozoren na omejitve in opozorila.

Po hladnem kopanju se obriši in obleči.

Pri plavanju pazi na skakalce.

Pri skakanju pazi na plavalce.

Ne plavaj v bližini plovil.

Nikoli ne plavaj sam.

Ne skači v vodo, če ne veš, kaj se skriva pod njeno gladino.

Plavalni pripomočki ne sodijo v globoko vodo.

Ne zadržuj se predolgo na soncu.

Preden greš na plažo, se namaži s kremo za zaščito proti soncu.

Na glavo si nadeni čepico ali slamnik.

Pravila obnašanja

- V poletni šoli v naravi poslušamo glas in tišino narave, zato ne uporabljamo ozvočenja in se izogibamo glasnemu govorjenju in neorganiziranemu petju.
- V poletni šoli v naravi varčujemo na vsakem koraku: ugašamo luči, zapiramo vodo, toplo vodo prihranimo za tiste, ki se bodo tuširali za nami.
- Smeti mečemo v koš za odpadke.
- V sobah skrbimo za red in čistočo.
- Iz sobe ali okolice ne odhajamo, ne da bi to sporočili mentorju, učitelju ali spremljevalcu.
- V šoli v naravi je tišina med 22. in 7. uro zjutraj.

Morski val

NAŠE POTOVANJE

1. Med vožnjo opazuj pokrajino in kraje, mimo katerih nas vodi pot.
Opiši potovanje.

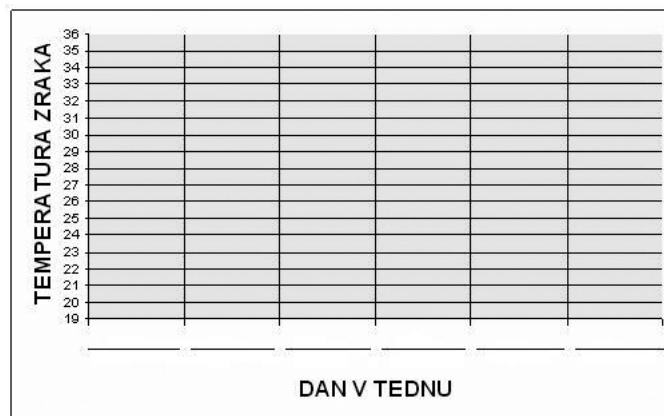

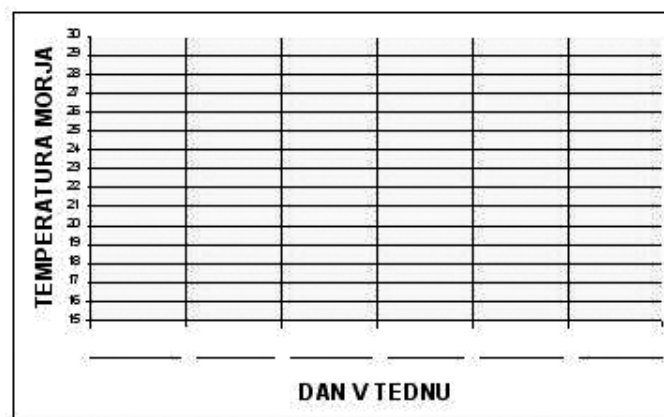

TEMPERATURA ZRAKA

- Vsak dan ob istem času odčitaj temperaturo zraka pred bivališčem in podatke vnesi v grafikon.

- Vsak dan ob istem času odčitaj temperaturo morja in podatke vnesi v grafikon.

- Ugotovi, kateri dan v tednu je bila temperatura zraka najvišja in kateri dan je bila temperatura morja najvišja.

Zapiši ugotovitve: _____
